

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠD

Plán práce a činností ŠD

DRUŽINA PLNÁ ZÁBAVY

Školní družina – pracoviště Mšec

ZŠ A MŠ BEZ HRANIC

Školní družina Mšec

Školní družina slouží k výchově, vzdělávání a rekreaci žáků školy. Ve dnech školního vyučování tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Její činnost se řídí Vyhláškou MŠMT ČR č.74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění vyhlášky č.163/2018 Sb., zákonem č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a vnitřními předpisy ZŠ. Posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků. Bere v úvahu požadavky rodičů a dává prostor rozvoji zájmů dětí. Činnost ŠD se uskutečňuje pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností i rekreačními činnostmi spojenými s pobytom mimo ZŠ. Individuální práce s žáky vytváří podmínky pro rozvoj nadání dětí a využití otevřené nabídky spontánních činností. ŠD umožňuje účastníkům i přípravu na vyučování.

OBSAH ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ŠD MŠEC:

- Cíle a zaměření ŠD
- Klíčové kompetence
- Formy vzdělávání
- Obsah vzdělávání
- Materiální podmínky
- Personální podmínky
- Spolupráce s rodiči
- Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví
- Ekonomické podmínky
- Podmínky pro přijímání uchazečů do ŠD
- Podmínky pro ukončení vzdělávání
- Časový plán vzdělávání
- Režim ŠD
- Evaluace

Cíle a zaměření školní družiny

Co nabízí naše školní družina:

- ❖ Zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, odpočinku a relaxace, hrou, učení a individuálních prací.
- ❖ Přizpůsobujeme výchovně vzdělávací práci školnímu vyučování, autobusovému spojení a zájmovým kroužkům.
- ❖ Podporujeme u dětí citlivé vztahy k lidem, k přírodě, učíme je chránit si své zdraví, vedeme je k otevřené komunikaci.
- ❖ Respektujeme věkové zvláštnosti dětí, jejich individuální schopnosti a dovednosti - starší předávají své zkušenosti a dovednosti mladším.
- ❖ Snažíme se o to, aby prostor školní družiny byl pro všechny příjemný a napomáhal vytvářet vhodné klima.
- ❖ Vedeme děti k tvořivosti a rozvíjíme jejich estetické vnímání.
- ❖ Učíme děti hodnotit sebe i druhé.
- ❖ Upevňujeme hygienické návyky, v jídelně dbáme na správné stolování.
- ❖ Umožňujeme dítěti najít své místo ve skupině.
- ❖ Respektujeme dětská práva.
- ❖ Spolupracujeme s rodiči.
- ❖ Při všech činnostech dbáme na bezpečnost dětí.
- ❖ Věnujeme průběžně pozornost přípravě na vyučování – upevňujeme vědomosti a dovednosti dětí opakováním učiva - spolupracujeme s učiteli.
- ❖ Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní péče (dle možnosti).
- ❖ Pro rozvoj talentovaných jedinců bude ŠD nabízet (dle možnosti) další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmů.

Skladba činností ve školní družině se řídí věkem dětí ve skupině a jejich individuálními možnostmi.

Naše činnost ve školní družině pomáhá posilovat a rozvíjet klíčové kompetence:

1. Kompetenci k učení
2. Kompetenci k řešení problému
3. Kompetenci komunikativní
4. Kompetenci sociální a interpersonální
5. Kompetenci občanskou
6. Kompetenci k trávení volného času

Cílem výchovy je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím aktivit výchovy mimo vyučování ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi a postoji.

Konkrétní cíle:

- **Výchova ke zdravému životnímu stylu**
(výchova ke správným stravovacím návykům, dodržování pitného režimu, dodržování odpovídajícího režimu dne, posilování tělesné zdatnosti, dodržování osobní hygieny, posilování citových vazeb, pěstování pracovních návyků a dovedností, obohacování osobnosti estetickými zážitky apod.).
- **Posilování komunikačních dovedností**
(kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvíjení slovní zásoby a schopnosti ji přiměřeně používat, komunikace a uplatnění osobnosti ve skupině, komunikace v různých sociálních prostředcích).
- **Zvyšování sociálních kompetencí – rozvíjení sociální orientace**
(pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů v sociálních vztazích, vytváření schopnosti svobodně a odpovědně řešit konkrétní životní situace, usilování o důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality, posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování).
- **Výchova k odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování**
(ovládání negativních citových reakcí, vypořádat se se stresem, překonávat náročné životní situace, vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchy, posilování autoregulačních systémů).
- **Schopnost najít své místo ve skupině a ve společnosti**
(poznání sebe samého pomůže objektivně zhodnotit šance uplatnění ve skupině, kladné hodnocení zvyšuje sebevědomí, posilované pozitivní myšlení je příznivé pro začlenění do skupiny, hledání a vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny, její důvěryhodnost, stabilita, objektivní hodnocení činnosti každého člena).
- **Formování životních postojů**
(vytváření společensky žádoucích hodnotových orientací, úcta k ověřeným hodnotám, porozumění, tolerance, schopnost i ochota pomoci, vytvoření vlastního sebevědomí a posilování schopnosti nepodléhat cizím negativním vlivům).

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

Dítě: - se učí, umí se učit

- započatou práci dokončí
- umí kriticky zhodnotit své výkony
- klade si otázky a hledá na ně odpovědi
- všímá si souvislostí mezi jevy
- umí dávat vědomosti do souvislostí
- učí se nejen mechanicky, ale i logicky
- samostatně pozoruje a experimentuje
- umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů
- zkušenosti uplatňuje v praktických situacích

2. Kompetence k řešení problému

Dítě: - si všímá problémů

- hledá, jak zdokonalit věci
- promýslí a plánuje řešení problému
- uvědomuje si, že změna přinese jiné změny, jaké to bude mít následky
- by si mělo uvědomit, že vyhýbání se problému není řešení
- rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně přichází s novým řešením
- se dovede přizpůsobit změnám
- se učí svá rozhodnutí obhájit, uvědomuje ji zodpovědnost za své rozhodnutí
- je iniciativní a podnikavé
- započaté činnosti dokončuje

3. Kompetence komunikativní

Dítě: - má dostatečnou slovní zásobu

- umí formulovat věty
- vyjadřuje své myšlenky přiměřeným způsobem
- účinně s zapojuje do diskuse
- ovládá i mimoslovní komunikaci (gesto, intonaci apod.)
- umí nejen mluvit, ale i naslouchat
- umí využívat různé informační zdroje a z předkládaných informací si vybírat
- komunikuje kultivovaně

4. Kompetence sociální a interpersonální

Dítě: - se učí plánovat, řídit a hodnotit své činnosti

- k úkolům přistupuje odpovědně
- rozhoduje o činnostech a přijímá za ně zodpovědnost
- umí rozlišovat vhodné a nevhodné chování
- umí se zapojit do týmové práce
- dokáže se prosadit i podřídit (přijmout kompromis)
- respektuje dohodnutá pravidla
- je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi
- ovládá a řídí své chování a jednání tak, aby dosáhlo pocitu sebeuspokojení

Školní družina Mšec

5. Kompetence občanská

Dítě: - si uvědomuje svá práva a povinnosti

- vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit
- se chová zodpovědně
- dbá na osobní zdraví své i druhých
- respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí
- podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí

6. Kompetence k trávení volného času

Dítě: - se orientuje v možnostech, jak volný čas trávit

- umí si vybírat ze zájmových činností
- rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech
- umí relaxovat ve volném čase
- umí odmítnout nevhodné nabídky na trávení volného času

Formy vzdělávání

Základním prostředkem při většině činností ve školní družině je **hra**.

Výchovné a vzdělávací činnosti ve školní družině

Odpočinkové činnosti jsou klidné, pohybové i psychicky nenáročné, mají odstranit únavu. Do denního programu ŠD se zařazují po obědě, do činností před vyučováním (ranní družina, před odpoledním vyučováním) a dále podle potřeby kdykoli během dne.

Odpočinku může sloužit:

- klid na koberci, relaxační cvičení
- klidné hry námětové, konstruktivní, stolní společenské apod.
- práce na počítači, na interaktivní tabuli
- poslech magnetofonových nahrávek, rozhlasu, krátké sledování vybraného pořadu
- rozhovory, vyprávění vlastních zážitků, individuální neformální rozhovory vychovatelky s dětmi
- volné kreslení, malování, modelování
- klidné hry v pokojíčku, ve čtecím koutku

Rekreační činnosti slouží k regeneraci sil, převažuje v nich aktivní odpočinek s náročnějšími pohybovými, sportovními, turistickými nebo manuálními prvky. Podle podmínek jsou realizovány převážně venku ve skupinách-organizované nebo spontánní činnost.

Jako rekreační činnosti mohou dobře sloužit:

- tělovýchovné chvilky zaměřené na upevňování návyků správného držení těla
- drobné pohybové hry v parku, ve volné přírodě s obsahem základní lokomoce (chůze, běh, skok, házení, chytání), závodivé hry
- vyrovnavací cvičení, uvolňovací cviky
- pohybové hry v místnosti s náčiním i bez náčiní, hry námětové a dramatizující
- sezonní hry a činnosti (hry na sněhu a se sněhem)
- rekreační provozování sportovních her, atletiky
- vycházky s výchovně vzdělávacím zaměřením
- činnosti hudebně-pohybové, hry se zpěvem či hudebou, cvičení při hudbě, diskotance

Zájmové činnosti (pravidelné činnosti) jsou cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností. Mají silný vliv na rozvoj osobnosti i na správnou společenskou orientaci.

Zájmy můžeme dělit i podle úrovně činnosti, časového trvání, koncentrace, společenské hodnoty a podle obsahu – viz. Obsah činností pro zájmové vzdělávání, (roční, měsíční, týdenní plán).

Mezi hodnotné zájmové činnosti patří:

- společenskovědní
- pracovně technické
- přírodovědné-ekologické
- estetickovýchovné
- tělovýchovné, sportovní, turistické

Příprava na vyučování zahrnuje okruh činností souvisejících s plněním školních povinností.

Základní formy přípravy na vyučování:

- vypracovávání domácích úkolů se souhlasem rodičů (*po 15. hodině dle možnosti*)
- zábavné procvičování učiva formou didaktických her
- upevňování a ověřování školních poznatků v praxi při různých činnostech
- získávání dalších doplňujících poznatků při praktických činnostech (*práce s knihou, časopisy, poslechové činnosti, práce s počítačem apod.*)

Pobyt dětí v družině provází řada **režimových momentů** – přechody, převlékání, sebeobslužné činnosti apod. Naši snahou je tyto relativně neproduktivní činnosti zkrátit tak, aby je děti vykonávaly automaticky, s vynakládáním co nejmenšího úsilí a bez stresů.

Sebeobslužné činnosti – tyto činnosti vedou děti k samostatnosti v péči o vlastní osobu a osobní majetek. Jejich podstata spočívá v pěstování:

- hygienických návyků
- účelného a vkusného oblékání
- návyků péče o pořádek a čistotu svého nejbližšího prostředí
- návyků kulturního (společenského) chování
- jednání s lidmi

Veřejně prospěšné činnosti

Spočívají ve vedení dětí k uvědomělému vykonávání takové práce, která prospívá druhým lidem (jednotlivcům i sociálním skupinám) a to na principu plné dobrovolnosti.

Patří sem:

- ochrana a tvorba životního prostředí
- pomoc spolužákovi, kamarádovi, mladšímu dítěti
- pomoc slabším a starším občanům
- pomoc nemocným osobám
- kulturní činnosti pro druhé

Příklad veřejně prospěšné činnosti ve školní družině:

- úprava tříd ŠD
- práce v koutku živé přírody
- úprava informačních tabulí pro rodiče atd.

Obsah vzdělávání

Oblast vzdělávání: **Člověk a jeho svět**

Toto téma poskytne dětem základní vhled do problematiky člověka, společnosti, přírody, techniky, zdraví atd.
Jeho smyslem je, aby si dítě utvořilo základní představu o světě a životě, který ho obklopuje.

Tématické okruhy

1. Místo, kde žijeme

2. Lidé kolem nás

3. Lidé a čas

4. Rozmanitosti přírody

5. Člověk a jeho zdraví

Obsah činností pro zájmové vzdělávání

1. Místo, kde žijeme

Tématické celky:

- Náš dům, nás byt
- Naše škola, naše družina
- Naše obec, město
- Naše vlast, republika

2. Lidé kolem nás

Tématické celky:

- Rodina
- Společenské chování
- Kamarádi
- Jak se žije jinde
- Mediální prostředky

3. Lidé a čas

Tématické celky:

- Časová posloupnost
- Životní styl dnes a dříve
- Využití volného času

4. Rozmanitosti přírody

Tématické celky:

- Vycházky s výchovně vzdělávacím zaměřením
- Pokusy
- Pozorování – živá a neživá příroda
- Péče o rostliny a živočichy
- Ekologická výchova

5. Člověk a jeho zdraví

Tématické celky

- Poznáváme své tělo
- První pomoc
- Rizikové chování - prevence
- Sportujeme každý den

Obsah činností pro zájmové vzdělávání (náměty a úkoly)

1. Místo, kde žijeme (číslo rozvíjené klíčové kompetence)

❖ Náš dům, náš byt

- poznáváme náš dům, náš byt – popisujeme naši domácnost, hrájeme hru „Na domácnost“ **(2,3,4)**
- známe a popisujeme cestu domů - dopravní výchova **(1,2,4)**
- kreslíme, malujeme, modelujeme náš dům, byt, pokojíček **(2,4)**
- z plastových víček postavíme náš dům **(2,4)**
- vytváříme plánek interiéru domu, bytu – hrájeme hru „Na architekty“ **(1,6)**
- porovnáváme velikost místností – měříme různými měřidly **(1,2,4)**
- vyprávíme, co máme doma nejraději, na co se nejvíce těšíme **(2,3,4,6)**

❖ Naše škola, naše družina

- poznáváme školu, družinu, učíme se v ní orientovat **(1,2,4)**
- známe a popisujeme cestu do školy, družiny, dbáme na bezpečnost, dodržujeme pravidla silničního provozu, učíme se poznávat dopravní značky, vyrábíme dopravní značky, soutěžíme ve znalosti dopravních značek a předpisů, odhalujeme nástrahy na cestách pro chodce, cyklisty - dopravní výchova, vycházky **(1,2,3,4,6)**
- vyprávíme o tom, cím jezdíme a cím můžeme jezdit – výtvarně znázorňujeme různé dopravní prostředky **(1,3,5)**
- kreslíme, malujeme, modelujeme školu, družinu **(1,3,4)**
- hrájeme hru „Na školu“ -děti jsou vyučující, organizují činnost **(1,2,3)**
- čteme a vyprávíme zajímavosti o škole, družině (vnímáme rozdíl mezi historií a současností) **(1,3,6)**
- zjišťujeme, kdo všechno v naší škole pracuje **(1,3)**
- podílíme se na výzdobě školy, družiny - roční období, Vánoce, Velikonoce atd. **(1,6)**
- hledáme ve škole nebo v jejím blízkém okolí ukrytý „zámecký poklad“ **(3,5,6)**

❖ Naše obec, město

- blíže poznáváme obec, město-získáváme informace o počtu obyvatel, domů apod. **(1,2,5,6)**
- zjišťujeme, čteme a vyprávíme pověsti vztahující se k naší obci, k našemu městu **(1,2,3,4,6)**
- dramatizujeme jednoduché pověsti **(1,2,3,4)**
- seznamujeme se s památnými místy a historickými objekty **(1,3,4,5,6)**
- získáváme informace o životě a díle významných osobností, které mají vztah k regionu **(1,3,4,6)**
- kreslíme plánek obce, města **(1,2,4)**
- hrájeme hru „Na průvodce“- učíme se orientovat v plánu, v mapě **(1,2,3,4,5)**
- seznamujeme se s posláním obecního úřadu, pošty, zdravotního střediska, obchodního domu, knihovny, restaurace atd. **(1,3,5)**
- vymyslíme si dokonalé město budoucnosti **(2,4)**
- kreslíme, cím bychom chtěli být - zjišťujeme, co musíme umět pro výkon vybrané profese **(1,3)**
- malujeme obec, město **(1,2,4)**
- skládáme básničku nebo písničku o naší obci **(1,3)**

Školní družina Mšec

❖ Naše vlast, republika

- poznáváme naši vlast, republiku – pracujeme s mapou ČR a s atlasem, vyhledáváme místa, která jsme navštívili, učíme se v mapě orientovat, poznáváme mapové značky, soutěžíme apod. (1,2,3,4,6)
- získáváme informace a zajímavosti o naší vlasti, republice (1,3,6)
- seznamujeme se s historií naší vlasti (1,2,3,6)
- sestavujeme mapu ČR z různých materiálů – víčka PET lahví, papír atd. (3,6)
- učíme se určovat světové strany (1,2,6)

Obsah činností pro zájmové vzdělávání

2. Lidé kolem nás (číslo rozvíjené klíčové kompetence)

❖ Rodina – místo, kde je mi dobré, s kým je mi dobré.

- jmenujeme členy rodiny (3)
- besedujeme o tom, co očekáváme od rodičů a co oni očekávají od nás (3,4)
- vyprávíme o povolání našich rodičů, prarodičů (3,4)
- vytváříme erb naší rodiny (2,6)
- zjišťujeme, kdy má kdo z rodiny narozeniny a svátek-připravujeme jim přáníčka (3,4,6)
- hledáme, vymýslíme a zpíváme písničky pro rodiče (1,3,6)
- sestavujeme rodokmen (2,3,4)
- zkoušíme malovat naši rodinu ve zvířecí podobě (1,6)
- hrajeme hru „Na řemesla“- dramatizujeme řemesla a povolání (1,2,4)
- pomáháme doma rodičům – napodobujeme činnosti – pantomima (1,2,4,6)
- pečujeme o domácí mazlíčky (6)
- slavíme Den matek, vyrábíme dárky a přáníčka (3,4,6)
- kreslíme, malujeme, modelujeme naši rodinu (1,6)
- besedujeme o tom, co je to plýtvání-jídlem, penězi, energií, ptáme se, jak můžeme šetřit (4,5)

❖ Společenské chování

- učíme se chovat a jednat (1,2,3,4)
- známe kouzelná slovíčka – hrajeme scénky (1,2,3)
- dodržujeme návyky osobní hygieny (pravidelné mytí rukou, dodržování hygieny při jídle, kultura stolování) (1,2,3,5)
- pečujeme o své věci – oděv, obuv (účelné a vkusné oblékání, péče o čistotu oděvu a obuvi) (1,2)
- udržujeme porádek v osobních věcech a pečujeme o čistotu a estetický vzhled prostředí (2,5,6)
- učíme se chovat ve společnosti - návyky při jednání s lidmi-pozdrav, požádání, poděkování, omluva, uplatnění vlastního názoru společensky akceptovaným způsobem, schopnost komunikace, vedení dialogu, hledání kompromisu, řešení konfliktů – „Družinové schránky“ (1,2,3,4,5)
- připomínáme si, jak se chováme v divadle, na koncertě, na výstavě, v restauraci apod. – jak se oblékáme, jaký máme prožitek, co nás zaujalo atd. (4,5,6)
- vypracujeme test sebepoznání na téma: „Jak se vidiš?“ (2,3,6)

❖ Kamarádi

- pojďme se seznámit – všichni budeme kamarádi (2,4)
- budeme dodržovat dohodnutá pravidla v ŠD (1,- 6)
- hrajeme sebepoznávací hry, psychorelaxační hry (volný pohyb, pohybová imaginace, techniky rozvíjející tvorivost-výtvarné, hudební, literární, happeningové, techniky rozvíjející schopnost soustředění) (1,2,3,4)
- kreslíme kamaráda, portréty celé družiny (3,4,6)

Školní družina Mšec

- pomáháme si navzájem, řídíme se heslem „Jeden za všechny, všichni za jednoho“ **(4,6)**
- vyrábíme dárky a přáníčka pro kamarády **(4,6)**
- povídáme si o rozdílu mezi slovy kamarád, přítel a spolužák **(1,3,4)**
- slavíme narozeniny a svátky **(1,4,5)**
- vyrábíme Mikuláše, čerty a anděly **(2,4)**
- vyprávíme si o vánočních zvycích, vyrábíme vánoční přáníčka a ozdoby, připravujeme vánoční diskotéku s občerstvením a nadílkou **(1,2,6)**
- slavíme Velikonoce – vyrábíme přáníčka a dárečky, malujeme kraslice **(1,2,6)**
- soutěžíme a závodíme – Den dětí **(3,4,5,6)**
- vylepšujeme prostředí školní družiny-výzdoba, udržování pořádku **(1,2,4)**
- každý umíme něco jiného – různé činnosti, soutěže **(1,2,4)**
- učíme se vzájemné důvěře a spolupráci – Kruh přátelství a kamarádství **(1,2,4,6)**
- učíme se toleranci a pořádku – hledáme věci, které můžeme pochválit a ocenit **(1,2,4)**
- cvičíme naše smysly - uvědomujeme si jak jsou někteří lidé znevýhodněni – neslyšící, nevidomí **(3,5)**
- zpíváme si pro radost **(1,3,6)**

❖ Jak se žije jinde

- poznáváme jiné národy, zabýváme se světem kolem nás – hra „Letem celým světem“ **(1,2,3,5)**
- nejsme všichni stejní – různé národnosti **(4,5)**
- hrajeme hry s mapou a atlasem, soutěžíme – „Cesta kolem světa“ **(1,3,4)**
- seznamujeme se s kulturou některých zemí, zpíváme, tancujeme **(1,4,5)**

❖ Mediální prostředky

- učíme se orientovat v mediálních prostředcích **(1,2,6)**
- vyprávíme, co jsme viděli v masových sdělovacích prostředcích - domýslíme, jak by dané situace mohly dopadnout **(2,3,6)**
- porovnáváme realitu a některými filmovými příběhy **(2,3,5)**
- vyprávíme o návštěvě kina, divadla – jak se chováme **(4,6)**
- rozvíjíme své komunikační dovednosti - hrajeme si na reportéry a moderátory - vymýslíme kauzy, příběhy **(3,4,6)**
- pomocí říkadel a básniček cvičíme rytmus a intonaci jazyka, procvičujeme jazykolamy **(1,3)**
- vyprávíme si příběhy a pohádky ze života **(3,6)**
- vyrábíme reklamní plakáty na dané téma – př. módní trendy **(1,4,6)**
- poznáváme hodnotu peněz, finanční ocenění práce – „Co vyprávěly peníze“ **(1,3,5,6)**

Obsah činností pro zájmové vzdělávání

3. Lidé a čas (číslo rozvíjené kompetence)

❖ Časová posloupnost

- odhadujeme čas - jak dlouho jsme vykonávali danou činnost **(1,6)**
- hrajeme si na různé aktivity - jak si nejlépe odpočineme, co by bylo, kdyby nebyly hodiny, jak by vypadala škola bez hodin apod. **(2,3,4)**
- vyprávíme si o proměnách v čase **(2,3)**
- vyrábíme měřidla času **(2,6)**
- vytváříme kalendář **(3,4)**
- prohlížíme fotografie a zjišťujeme, jak se využíváme, rosteme, stárneme **(3,6)**
- pozorujeme, jak se mění budovy v obci, městě, porovnáváme, jak to vypadalo dříve, co se změnilo **(1,3,6)**
- hledáme staré zprávy o škole **(2,3,4)**
- vyprávíme si o zásadách pravidelného denního režimu, učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu **(1,3,5)**
- besedujeme o čase, který lidé promarní, uvádíme příklady, kdy čas využíváme špatně **(1,3,5,6)**
- společně navrheme plán činností – odpočinek, aktivní a pasivní, volnočasové aktivity **(1,3,6)**
- vyprávíme si o tom, co znamená přijít včas/pozdě **(1,3)**
- učíme se orientovat v jízdních řádech **(1,3)**
- kreslíme, co nás nejvíce baví, co nás nebabí, co musíme dělat každodenně **(1,6)**
- vypravujeme příběhy, v nichž se střídají příjemné i nepříjemné události **(3,5,6)**
- využíváme hry, při nichž si cvičíme paměť, pozornost, postřeh, soustředěnost a tvořivé myšlení **(1,3,4,6)**

❖ Životní styl dnes a dříve

- vyprávíme si o životním stylu dnes a dříve-hledáme rozdíly, zajímavosti **(1,2,3)**
- čteme o životě dětí dříve-jak pomáhaly doma, jak pomáháme dnes **(1,4,6)**
- čteme úryvky z knížek, které nám přibližují život v minulosti **(3,6)**
- vyprávíme, co jsme slyšeli od prarodičů – s čím si hráli, jak trávili volný čas **(3,5,6)**
- sledujeme módní trendy – uspořádáme módní přehlídku **(1,2,6)**
- čteme české pohádky, odpovídáme na otázky ze života v minulosti, ilustrujeme a hrajeme scénky z pohádek **(1,3,6)**
- posloucháme a zpíváme lidové písničky **(1,3,6)**
- uspořádáme výstavku známků, mincí, pohlednic, nálepek a jiných předmětů **(5,6)**

❖ Využití volného času

- věnujeme se činnostem, které nás baví **(5,6)**
- učíme se orientovat v možnostech, jak volný čas trávit **(1,6)**
- učíme se rozlišit nevhodné nabídky na trávení volného času a odmítnout je **(2,5,6)**

Obsah činností pro zájmové vzdělávání

4. Rozmanitosti přírody (číslo rozvíjené klíčové kompetence)

❖ Vycházky s výchovně vzdělávacím zaměřením

❖ Příroda okolo nás (rostliny a živočichové)

- sledujeme změny v přírodě v každém ročním období (1,2,6)
- poučíme se o bezpečnosti před každou vycházkou (4,5)
- posloucháme a rozeznáváme zvuky přírody (1,3)
- poznáváme rostliny a živočichy (1,3,6)
- pozorujeme a poznáváme stopy zvířat (1,3,5)
- rozlišujeme živou a neživou přírodu (1,3,5)
- čteme si o přírodě a jejích proměnách (1,3,5)
- učíme se písničky a básničky s přírodní tématikou (1,3,6)
- dramatizujeme jednoduché pohádky se zvířecími hrdiny (3,4,6)

PODZIM – pozorujeme barevnost přírody (1,3)

- poznáváme příznaky podzimu na silnicích a cestách (mokro, kaluže, mlha) (1,2,3)
- hrájeme hry s podzimní tématikou (4,6)
- soutěžíme v poznávání ovoce a zeleniny podle hmatu, vůně, chuti (1,3)
- vyrábíme draky (2)
- zdobíme družinu – podzimní dekorace, Halloween (4,5)
- sbíráme kaštany a žaludy pro lesní zvěř (4,6)
- uspořádáme ochutnávku ovoce a zeleniny (4,5)

ZIMA - pozorujeme zimní příznaky (náledí, sníh – bezpečnost při chůzi a jízdě) (1,2,3)

- uplatňujeme sezonní hry a činnosti (1,4,6)
- zdobíme družinu – zimní dekorace, Vánoce (4,5)
- všímáme si výzdoby v obci – Vánoce (3,6)
- připravujeme „Ptačí strom“ (4,5)
- navštívíme místní sádky, pozorujeme prodej kaprů (1,3)
- bobujeme, sáňkujeme, hrájeme si na sněhu a se sněhem (5,6)

JARO - pozorujeme příznaky konce zimy a začátek jara – jak vypadá silnice, cesta, rybník (1,2,3)

- prohlubujeme si poznatky o přírodě – rostliny, ptáci, zvířata (1,2,3,5)
- zdobíme družinu – jarní dekorace, Velikonoce (4,5)
- prozkoumáváme okolí naší obce – orientace (1,2,5)
- pozorujeme jarní a velikonoční výzdobu v obci (3,6)
- kreslíme a malujeme první jarní květiny (1,6)
- kreslíme mláďata domácích zvířat (1,6)
- sbíráme léčivé bylinky (1,5)
- organizujeme kuličkiádu (4,6)
- uklízíme v okolí ŠD – Den Země (5,6)

LÉTO - pozorujeme a vnímáme letní přírodu, poznáváme ptáky, rostliny, živočichy (1,3,5)

- pracujeme s atlasem a encyklopediemi v přírodě - vyhledáváme zajímavosti a informace o daném přírodním jevu (1,3,4)
- uspořádáme turistickou vycházkou a naučíme se některé turistické značky (1,3,4)

Školní družina Mšec

❖ Pokusy

- Vytváříme jednoduché pokusy v přírodě (1,2,3,6)

❖ Pozorování

- Pozorujeme přírodní objekty živé přírody – rostliny, živočichy (1,3,5)
př. STROM - srovnáváme, jak vypadá list, koruna (roční období) (1,4,5)
- kreslíme, malujeme, modelujeme, skládáme, vystřiháváme,
nalepujeme atd. (1,6)

HLAVA V OBLACÍCH - pozorujeme ptáky (1,6)

- pečujeme o ptáky v zimě - vytváříme „Ptačí strom“
(zdobíme krmnou směsí a ovocem) (1,4,5)
- poznáváme ptáky podle zbarvení, vzhledu, tvaru
a zpěvu (1,5)
- kreslíme, malujeme, modelujeme (1,6)
- zpíváme písničky, posloucháme písničky (3,4,6)

❖ Pečujeme o rostliny a živočichy

„Naše zahrádka“- v parku u školy (1,2,5)

- pečujeme o rostliny - zaléváme je, přesazujeme, hnojíme (5,6)
  - pečujeme o koutek živé přírody (1,4,5)
  - staráme se o domácí mazlíčky – dle možností přineseme do ŠD ukázat (6)
  - vyhledáváme a zjišťujeme zajímavosti o dané rostlině nebo zvířeti (1,3,6)

Soutěžíme: **přírodovědná soutěž:** „Padesátkrát o přírodě“ (1,3,5)

„Za dobrodružstvím přírody“ (1,3,5)

❖ Ekologická výchova

- chráníme životní prostředí – soutěžní stezka s úkoly – Den země (2,3,4,5)
- třídíme odpad (1,5,6)
- hrájeme hry s ekologickým námětem (1,3,5)
- vyprávíme si o nebezpečí ohně ve volné přírodě (1,3,6)
- navrhujeme, jak chránit přírodní prostředí v našem nejbližším okolí (1,2,6)
- pracujeme s atlasem a encyklopedií – vyhledáváme nejdůležitější údaje (1,3,5)

Obsah činností pro zájmové vzdělávání

5.Člověk a jeho zdraví (číslo rozvíjené klíčové kompetence)

❖ Poznáváme své tělo – Naše tělo je poklad

- učíme se poznávat své tělo – pojmenováváme jednotlivé části těla, orgány (1,3,4)
- dokreslujeme postavu – končetiny, vnitřní orgány (1,4,5)
- zjišťujeme, co nám prospívá, co škodí (1,5)
- třídíme obrázky na žádoucí a nežádoucí (2,3)
- pracujeme s encyklopediemi - vyhledáváme zajímavosti a informace o těle člověka (1,3,5)
- besedujeme o osobní hygieně a jejím významu (1,4,5)
- vyprávíme si o otužování a zdravém životním stylu (1,3)
- oblékáme se podle ročního období a počasí – oblékáme panenky a panáčky (1,6)
- nebojíme se lékaře – hrájeme si „Na lékaře“ (2,6)
- zjišťujeme, co (kdo) nás může ohrozit – nebezpečí neznámých osob, zvířat, rostlin a věcí (1,3,5)
- sestavujeme desatero zásad zdravé výživy, sestavujeme jídelníček (1,3,6)
- kreslíme návrhy plakátů proti kouření a užívání dalších návykových látek (3,5)
- uspořádáme si zdravou hostinu – zásady stolování, prostírání (5)
- vyprávíme si o různých národních jídlech (1,3,5)

❖ První pomoc

- seznamujeme se se zásadami první pomoci (1,2,3,5)
- zařazujeme, akce, při kterých se naučíme první pomoc a zkusíme ji využít v simulovaných situacích:
„Jak zvládnout první pomoc“ - scénky – puchýř, spálenina, tonutí, uštknutí, zlomenina, klíště-první pomoc, otázky a odpovědi (soutěž skupin) (1,2,3,5)
- učíme se poradit si v každé situaci – nebezpečné situace – hledáme řešení (1,3,5,6)
- učíme se používat lékárničku (1,2,4)
- učíme se telefonovat – oznamíme úraz, přivoláme pomoc (1,3,5)
- **prevence rizikového chování (1 – 6)**

❖ Sportujeme každý den

- hrajeme pohybové hry-volné i s pravidly – s obsahem základní lokomoce (1,5,6)
- zařazujeme tělovýchovné chvilky zaměřené na upevňování návyků správného držení těla a zdokonalování nervosvalové koordinace (1,6)
- pořádáme soutěže s míčem, švihadly, obručemi, chůdami atd. (4,5,6)
- soutěžíme, závodíme-olympiáda, atletické závody, sezonní činnosti (1,4,6)
- seznamujeme se s životy a úspěchy známých sportovců (1,3,6)
- hrajeme hry propojující tělesnou zdatnost s rozvojem paměti a orientace v přírodě (1,3,6)
- každý měsíc se naučíme novou hru (1,4,6)

Školní družina Mšec

Materiální podmínky

Požadavky na prostředí, ve kterém probíhají činnosti volného času dětí:

- bezpečnost,
- snadné udržování pořádku,
- nehluboké, rádné osvětlení,
- dostatek prostoru,
- přiměřený, čistý a hygienicky dobré udržovatelný a věku dětí odpovídající nábytek.

První a druhé oddělení naší ŠD se nachází v budově školy „na zámku.“ Zde máme k dispozici tři místnosti, šatnu, umývárnu se sociálním zařízením a spojovací chodbu. Větší herna s parketami slouží k pracovním, výtvarným a jiným činnostem. V menší třídě s kobercem mají děti možnost se věnovat různým herním aktivitám. Nejmenší místnost ŠD (nazývaná jako „pokojíček“) využíváme k relaxaci a k volným skupinkovým hrám. V prostorách družiny se nachází ještě jedna místnost, ve které sídlí kroužek Indiánská stezka a dle potřeby ji může využívat i školní družina. V chodbičce před hernou máme knihovnu a malý čtecí koutek. Třetí oddělení ŠD bylo zřízeno ve školním roce 2018/2019 a nachází se v hlavní budově školy v učebně č. 5.

K dispozici máme také tělocvičnu, kterou můžeme dle rozvrhu využívat.

Pro pobyt venku nám slouží přilehlý „zámecký park“ a dětské hřiště. Na vycházky chodíme do okolní krajiny.

Ve vybavení naší družiny máme: různé společenské a jiné hry a hráčky, sportovní náčiní, dětské knihy a časopisy, encyklopédie a různé naučné knihy, počítač, interaktivní tabule, některé hudební nástroje, potřeby pro výtvarné a pracovní činnosti a další potřebné pomůcky. Velkou pozornost věnujeme výzdobě školní družiny (roční období, příležitostné svátky a akce nebo aktuální inspirace). Vychovatelky průběžně pečují o materiální vybavení ŠD a zajišťují doplňování potřebných pomůcek.

Personální podmínky

Pedagogické působení v naší ŠD zajišťují tři vychovatelky (vedoucí vychovatelka a dvě vychovatelky).

Vychovatelky:

- zajišťují zájmové vzdělávání žáků, stanoví denní režim školní družiny
- navozují v dětech radostnou atmosféru, vytváří pocit bezpečí, posilují v dětech sebevědomí
- průběh činnosti zaznamenávají do pedagogické dokumentace (elektronická dokumentace)
- kladným hodnocením motivují děti k další činnosti

Spolupráce s rodiči

ŠD spolupracuje s rodiči v rámci volnočasových aktivit (besedy, sportovní aktivity, soutěže apod.), dle finančních možností nám někteří rodiče věnují různé pomůcky a potřeby pro výtvarné, pracovní a sportovní činnosti.

Školní družina Mšec

Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

Děti jsou pod stálým dohledem vychovatelek.

Na začátku školního roku, ale i po celý školní rok vychovatelky seznamují děti s bezpečnostními předpisy a ochranou zdraví při pobytu v ŠD i venku. Před odchodem dětí na prázdniny a ředitelská volna jsou děti poučené o bezpečnosti při tomto volnu. Dbáme na hygienické podmínky.

- **Vnitřní řád ŠD** (obsahující provozní dobu ŠD, užívání místnosti, přihlašování dětí, ustanovení o platbách zákonných zástupců za pobyt ve ŠD), upřesňující příchody a odchody žáků, aby nedocházelo k narušování jednotlivých činností, spoluúčast žáků na životě zařízení, konkrétní požadavky na děti v oblasti hygieny).
- **Přehled výchovně-vzdělávací práce** v elektronické podobě – portál ŠkolaOnline, obsahuje seznam žáků, jejich předpokládané odchody dle podkladů od rodičů, záznamy o nepřítomnosti žáků a záznamy o výchovné práci v jednotlivých týdnech.

Ekonomické podmínky

Úplata za zájmové vzdělávání žáka se řídí směrnicí ke stanovení výše úplaty za zájmové vzdělávání žáka ve školní družině. Úplatu lze rozdělit do dvou splátek: 1. pololetí - splatnost do 15. září a 2. pololetí – splatnost do 15. února. Plátce uhradí úplatu bezhotovostním převodem na číslo účtu 3529951379/0800. Použije variabilní symbol, který je dítěti přidělen, do poznámky uvede jméno a příjmení a zkratku ŠD. Částka je využita na provoz ŠD, výtvarný, pracovní a další kreativní materiál a drobné odměny pro děti.

Podmínky pro přijímání uchazečů do ŠD

ŠD je určena všem žákům I. stupně. Kapacita ŠD je stanovena na 45 žáků (dvě oddělení). Vzhledem k velkému zájmu o školní družinu, zajistil ředitel školy zřízení třetího oddělení ŠD, které se nachází v hlavní budově školy v učebně č. 5. Kapacita třetího oddělení je 30 žáků. Do školní družiny se přijímají žáci na základě vyplněné přihlášky, jejíž součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka ze ŠD apod..

Podmínky ukončování vzdělávání

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky ukončování vzdělávání jsou dány vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 163/2018 Sb., o zájmovém vzdělávání a Vnitřním řádem školní družiny.

Časový plán

Obsahuje výběr možných činností, ze kterých budeme volit podle aktuálního složení dětí v oddělení. Toto uspořádání umožňuje tvořivě reagovat na změny i na různou skladbu dětí. Pro jednotlivé náměty se počítá s průběžným působením vychovatelky, s činnostmi vyplývajícími z týdenní skladby zaměstnání.

Na začátku každého následujícího školního roku může být plán podle potřeby upravován a doplňován novými náměty a činnostmi.

Režim školní družiny

Provoz školní družiny: 6,30 – 7,30 ranní družina
11,30 – 16,30 odpolední družina

I. - II. - III. oddělení

**III. oddělení ŠD se nachází v hlavní budově školy – II. stupeň ZŠ – učebna č. 5
(od 12,45 do 15,00 hodin).**

Pro děti ze III. oddělení bude ranní družina a odpolední družina od 15,00 do 16,30 hodin v budově zámku ve školní družině. Děti bude odpoledne přivádět do ŠD vychovatelka.

6,30 – 7,30 Odpočinkové činnosti

- hry volné, námětové, společenské, konstruktivní, práce ve výtvarném koutku, četba, rozhovory, vyprávění zážitků atd.
  - průběžné příchody dětí (podle příjezdů autobusů)
  - hromadný odchod do školy – 7,30 hodin

11,30 – 12,00 Oběd

- dodržování hygienických a společenských návyků

12,00 – 13,00 Odpočinkové činnosti

- volné hry a činnosti ve školní družině (viz. ranní družina)
  - dle počasí pobyt venku (park u školy)
  - průběžné odchody dětí na autobusy
  - příchod dětí z vyučování (po páté vyučovací hodině, po odpoledním vyučování)
  - od října v průběhu týdne uvolňování dětí do zájmových kroužků

13.00 – 15.00 Rekreační a zájmové činnosti

- Jednotlivé hry, činnosti, úkoly, akce a projekty jsou uvedeny ve ŠVP ŠD, v ročních, měsíčních a týdenních plánech

15.00 – 15.15 Svačina

15,15 – 16,30 Příprava na vyučování, odpolední hry a činnosti

(společné aktivity – I. - II. - III. oddělení)

- individuální vypracovávání domácích úkolů (po dohodě s rodiči)
  - didaktické hry, doplňovačky, četba atd.
  - práce s dětskými časopisy, s knihami a encyklopediemi,
  - práce na počítači (interaktivní tabule) – výukové programy, hry, zajímavosti...
  - volné hry do odchodu dětí

Evaluace:

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve školní družině je hodnocení dětí, které vychovatelky vykonávají po celý školní rok průběžně (ústně – rozhovor s dětmi, rodiči, pravidelné informace třídním učitelům, písemně do notýsků). Vychovatelky vyzdvihují přednosti dětí a jejich nedostatky jim pomáhají postupně překonávat. Hodnocení se soustředí na individuální činnosti a pokroky každého dítěte. Hodnocení je podáváno dětem tak, aby nevedlo ke snižování sebedůvěry a důstojnosti. Vychovatelky podněcují děti k vlastnímu sebehodnocení – ať už ústnímu nebo písemnému (družinové schránky). Navozují tak nenásilně komunikaci mezi nimi a dětmi jako jednotlivci i ve skupině.